

**2014**  
**№2(72)**

ISSN 1562-0905

# **Регіональна ЕКОНОМІКА**

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ**

Заснований у листопаді 1996 року

Виходить щоквартально

## **Зміст**

### **Регіональна політика і територіальний розвиток**

- Бутко М.П., Хомик О.Д.* Методологічні засади формування сучасної парадигми політики регіонального розвитку..... 7
- Пухир С.Т.* Інституційне забезпечення формування та реалізації державної регіональної політики в Україні..... 17
- Тесля Д.В., Шульц С.Л.* Ринковий потенціал регіону: сутність і його складові..... 27
- Синютка О.М.* Концептуальні підходи до оцінки розвитку метрополійних функцій регіональних центрів..... 38
- Кушнірецька О.В.* Конфліктогенність міського простору: підходи до дослідження в умовах метрополізації..... 48
- Назаркевич І.Б., Назаркевич О.Б.* Стан і перспективи розвитку державного фінансування малих аграрних підприємств України на регіональному рівні ..... 57

### **Соціальна політика**

- Біль М.М.* Проблеми формування і розвитку інфраструктури територіальних міграційних систем ..... 66
- Шевчук О.О.* Методологічні підходи до оцінювання економічного еквіваленту вартості життя в Україні ..... 74

### **Інвестиційні та інноваційні процеси**

- Іртищева І.О., Крамаренко І.С.* Інвестиційна привабливість економіки: міжрегіональні асиметрії ..... 84
- Попело О.В.* Підприємницькі кластери як інноваційна домінанта модернізації економіки регіону ..... 95

### **Фінанси і банківська справа**

- Мельник М.І., Лещух І.В.* Система податкового контролю: аналіз ефективності та напрями удосконалення ..... 106
- Карлін М.І.* Критерії та напрями удосконалення розподілу податкових доходів між регіонами країни ..... 116
- Гринчишин І.М., Вікнянська А.О.* Оцінювання та напрями підвищення інформаційної відкритості Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності ..... 124

<i>Заблоцький М.Б.</i> Балансова фінансово-ринкова регулятивна система: механізм синхронізації трендів грошової пропозиції і натурального продукту .....	132
<i>Денис О.Б.</i> Тенденції прояву корпоративних конфліктів у банківському секторі України .....	148
<b>Зарубіжний досвід</b>	
<i>Рибчинська О.Р.</i> Основні передумови та напрямки реалізації концепції «розумного міста» на прикладі міста Львова.....	156
<b>Наукові повідомлення</b>	
<i>Балук Н.Р.</i> Страхування фізичних осіб: аналітичний огляд довіри споживачів.....	167
<i>Коломієць І.Ф., Гошовська Г.В.</i> Еволюція теорій інноваційно-технологічного розвитку в ретроспективній оцінці .....	178
<i>Горин Г.В.</i> Систематизація методологічних підходів до визначення сутності поняття «рекреаційно-туристичний потенціал регіону» .....	187
<i>Скорик О.В.</i> Особливості функціонування регіональних логістичних центрів і компаній України .....	200
<b>Інформація</b>	
<i>Демченко В.В.</i> Засідання Координаційної ради науково-навчального комплексу «Економосвіта» .....	207
<i>Сторонянська І.З., Возняк Г.В.</i> Сучасні підходи до організації бюджетного процесу на місцевому рівні .....	209
<i>Цісінська О.Б.</i> Суспільно-економічні аспекти транскордонної співпраці України та Польщі: історія, сучасність, майбутнє.....	212
<b>Рецензії</b>	
<i>Мікловда В.П.</i> Транскордонне міжрегіональне співробітництво України та ЄС .....	215
<b>Пам'яті вченого</b>	
Пам'яті В. І. Жовтанецького .....	219
Про журнал «Регіональна економіка».....	221
Правила для авторів .....	224

**НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ**

Основан в ноябре 1996 года  
 Выходит ежеквартально

**Содержание**
**Региональная политика и территориальное развитие**

- Бутко Н.П., Хомик А.Д.* Методологические основы формирования новой парадигмы региональной политики ..... 7
- Пухир С.Т.* Институциональное обеспечение формирования и реализации государственной региональной политики ..... 17
- Тесля Д.В., Шульц С.Л.* Рыночный потенциал региона: сущность и его составляющие ..... 27
- Сынютка О.М.* Концептуальные подходы к оценке развития метрополитарных функций региональных центров ..... 38
- Кушнирещкая О.В.* Конфликтогенность городского пространства: подходы к исследованию в условиях метрополитации ..... 48
- Назаркевич И.Б., Назаркевич О.Б.* Состояние и перспективы развития государственного финансирования малых аграрных предприятий Украины на региональном уровне ..... 57

**Социальная политика**

- Биль М.М.* Проблемы формирования и развития инфраструктуры территориальных миграционных систем ..... 66
- Шевчук А.О.* Методологические подходы к оценке экономического эквивалента стоимости жизни в Украине ..... 74

**Инвестиционные и инновационные процессы**

- Иртыщева И.А., Крамаренко И.С.* Инвестиционная привлекательность экономики: межрегиональные асимметрии ..... 84
- Попело О.В.* Предпринимательские кластеры как инновационная доминанта модернизации экономики региона ..... 95

**Финансы и банковское дело**

- Мельник М.И., Лещух И.В.* Система налогового контроля: анализ эффективности и направления совершенствования ..... 106
- Карлин Н.И.* Критерии и направления совершенствования распределения налоговых доходов между регионами страны ..... 116
- Гринчишин И.Н., Викнянская А.А.* Оценка и направления повышения информационной открытости Фонда социального страхования по временной потере трудоспособности ..... 124

<i>Заблоцкий М.Б.</i> Балансовая финансово-рыночная регулятивная система: механизм синхронизации трендов денежного предложения и натурального продукта .....	132
<i>Денис О.Б.</i> Тенденции проявления корпоративных конфликтов в банковском секторе Украины .....	148
<b>Зарубежный опыт</b>	
<i>Рибчинская О.Р.</i> Основные предпосылки и направления реализации концепции «умного города» в городе Львове с учетом мирового опыта .....	156
<b>Научные сообщения</b>	
<i>Балук Н.Р.</i> Страхование физических лиц: аналитический обзор доверия потребителей .....	167
<i>Коломиец И.Ф., Гошовская А.В.</i> Эволюция теорий инновационно-технологического развития в ретроспективной оценке .....	178
<i>Горин Г.В.</i> Систематизация методологических подходов к определению сущности понятия «рекреационно-туристический потенциал региона» .....	187
<i>Скорик О.В.</i> Особенности функционирования региональных логистических центров и компаний Украины .....	200
<b>Информация</b>	
<i>Демченко В.В.</i> Заседание Координационного совета научно-учебного комплекса «Экономобразование» .....	207
<i>Сторонянская И.З., Возняк Г.В.</i> Современные подходы к организации бюджетного процесса на местном уровне.....	209
<i>Цисинская О.Б.</i> Общественно-экономические аспекты трансграничного сотрудничества Украины и Польши: история, современность, будущее.....	212
<b>Рецензии</b>	
<i>Микловда В.П.</i> Трансграничное межрегиональное сотрудничество Украины и ЕС .....	215
<b>Памяти ученого</b>	
Памяти В. И. Жовтанецкого.....	219
О журнале «Региональная экономика» .....	221
Правила для авторов.....	224

**2014**  
**№2 (72)**

*Regional*  
**ECONOMY**

ISSN 1562-0905

**SCIENTIFIC-PRACTICAL JOURNAL**

Founded in November 1996  
Publishing quarterly

**Contents**

**Regional Policy and Territorial Development**

- Butko M.P., Khomyk O.D.* Methodological bases of formation of a new paradigm of regional development policy ..... 7
- Pukhyr S.T.* Institutional support for the formation and implementation of national regional policy in Ukraine..... 17
- Teslya D.V., Shults S.L.* The market potential of the region: essence and its components ..... 27
- Synyutka O.M.* Conceptual approaches to the assessment of the development of metropolitan functions of regional centers..... 38
- Kushniretska O.V.* Conflict potential of urban space: approaches to research in terms of metropolization ..... 48
- Nazarkevych I.B., Nazarkevych O.B.* The state and prospects of development at Ukrainian small agricultural enterprise and government financing at the regional level ..... 57

**Social Policy**

- Bil M.M.* The problems of infrastructure forming and development for regional migration systems ..... 66
- Shevchuk O.O.* Methodological approaches for assessing the economic equivalent of the human life value in Ukraine ..... 74

**Investment and Innovative Processes**

- Irtysheva I.O., Kramarenko I.S.* Investment attractiveness of economics: interregional asymmetries ..... 84
- Popelo O.V.* Entrepreneurial clusters as an innovation dominant of regional economy modernization..... 95

**Finance and Banking**

- Melnyk M.I., Leshchukh I.V.* Tax control system: analysis of effectiveness and areas for improvement ..... 106
- Karlin M.I.* Criteria and ways of improvement of tax revenues distribution between the regions of the country..... 116
- Hrynchyshyn I.M., Viknyanska A.O.* Evaluation and directions of increasing the information transparency of Social Insurance Fund for Temporary Disability..... 124

<i>Zablotsky M.B.</i> Balancing financial and market regulatory system: mechanism for synchronizing trends of money supply and natural product .....	132
<i>Denys O.B.</i> Trends of appearance of corporate conflicts in Ukraine's banking sector .....	148
<b>Foreign Experience</b>	
<i>Rybchynska O.R.</i> Main preconditions and directions of realization of the «Smart city» concept implementation in Lviv taking into account world experience.....	156
<b>Scientific Reports</b>	
<i>Baluk N.R.</i> Individual insurance: analytical overview of consumer confidence .....	167
<i>Kolomyiets I.F., Hoshovska H.V.</i> Evolution of the theories of innovation and technological development in retrospective evaluation.....	178
<i>Horyn H.V.</i> Systematization of the methodological approaches for determining the essence of the concept of «recreation and tourism potential of the region».....	187
<i>Skoryk O.V.</i> Features of the functioning of regional logistics centers and companies in Ukraine .....	200
<b>Information</b>	
<i>Demchenko V.V.</i> Meeting of the Coordinating Council of Scientific and Educational Complex “Ekonomosvita” .....	207
<i>Storonyanska I.Z., Voznyak H.V.</i> Modern approaches to the organization of the budget process at the local level.....	209
<i>Tsisinska O.B.</i> Socio-economic aspects of cross-border cooperation between Ukraine and Poland: history, present and future .....	212
<b>Reviews</b>	
<i>Miklovdva V.P.</i> Cross-border interregional cooperation between Ukraine and the EU .....	215
<b>In Memory of Scientist</b>	
In Memory of V. I. Zhovtanetsky .....	219
About the journal «Regional Economy» .....	221
Guidelines for authors.....	224



## Анотації

### **Бутко М.П., Хомик О.Д. Методологічні засади формування сучасної парадигми політики регіонального розвитку.**

*Розглянуто методологічні засади формування нової парадигми регіонального розвитку, що має сприяти вирівнюванню регіональної асиметрії на основі максимального задіяння власного потенціалу регіонів. Сформульовано власне бачення сутності державної регіональної політики, її цілей і принципів здійснення. Запропоновано методичні підходи до врахування ступеня асиметричності рівнів розвитку регіонів при реалізації сучасної стратегії регіонального розвитку та прийнятті ефективних управлінських рішень у цій сфері, шляхом впровадження економіко-математичної моделі визначення комплексних рівнів розвитку регіонів за компонентами сталого розвитку – «економіка», «соціум», «екологія». Визначено інституційні передумови формування нової парадигми регіонального розвитку. Наголошено на необхідності формування нової парадигми політики регіонального розвитку шляхом поєднання децентралізації та деконцентрації, що має забезпечити синергетичний ефект при реформуванні системи управління регіональним розвитком.*

*Ключові слова: державна регіональна політика, регіональний розвиток, регіональна асиметрія, децентралізація, деконцентрація.*

### **Butko M. P., Khomyk O. D. Methodological bases of formation of a new paradigm of regional development policy.**

*Excessive centralization in regional development not only significantly weakens influence of regional authorities on social and economic development of territories and virtually depriving them of the necessary resources, but also leads to a deepening asymmetry of spatial development. Therefore an urgent matter of today is the need to review the principles of the state policy of regional development.*

*The purpose of this article is a development of propositions on improvement of the methodological basis for forming a new paradigm of development that would facilitate the equalization of regional asymmetries based on maximizing of involvement of regional potential.*

*Vision of the state regional policy's nature, its objectives and principles are formulated in this paper. State regional policy – is a set of goals, objectives and management measures of socio-economic and environmental development of the country in its regional context, aimed at compliance with the balance of regional landscapes and includes the relationship between the state and the regions, and among regions themselves.*

*The objectives of the state regional policy is: ensuring of compliance with social standards, including social comfort of living and opportunities for reproduction of human potential; reducing of the regional development asymmetry to an acceptable level; maximum exploitation of each region potential, taking into account the specific structure of the productive forces and the need for balanced regional development; environmental management and conservation of the environment for future generations;*

*The principles of state regional policy include common (balance, comprehensiveness, balanced development, prioritization, science, optimality, sustainability, legitimacy, historicism, perspective, consistency, subsidiarity, objectivity, effectiveness, proportionality, transparency, synergy) and specific (relevance, eventuality, adaptability, innovativeness, heuristic, creativity, complementarity, integration).*

*Methodical approaches of taking account of the degree of asymmetry in levels of regional development were suggested. They are used in the implementation of modern regional development strategy and making management decisions in this area by implementing economic and mathematical model for determining the levels of integrated regional development by components of sustainable development – «economy», «society», «environment».*

*Estimates that were conducted by the suggested method revealed significant systemic disparities in economic and social level of Ukraine's regions and levels of environmental safety.*

*Also the institutional preconditions of forming of a new regional development paradigm were defined. They include adoption of series of basic laws on regional policy and amendments to the existing legal framework. The most important of these laws should become the law of Ukraine «About the Principles of Regional Policy», and amendments to the existing legal framework.*

*At the paper was emphasized on the necessity of forming of a new regional development paradigm through a combination of decentralization, namely delegation of administrative powers to the local level elected bodies, and deconcentration – the transfer of authority to the local level authorities, that have to provide a synergistic effect on reforming of the regional development management.*

*Key words: state regional policy, regional development, regional asymmetry, decentralization, deconcentration.*

### **Бутко Н. П., Хомик А. Д. Методологические основы формирования новой парадигмы региональной политики.**

*Рассмотрены методологические основы формирования новой парадигмы регионального развития, которая должна способствовать выравниванию региональной асимметрии на основе максимального задействования собственного потенциала регионов. Сформулировано собственное видение сущности государственной региональной политики, ее целей и принципов осуществления. Предложены методические подходы к учету степени асимметричности уровней развития регионов при реализации современной стратегии регионального развития и принятии эффективных управленческих решений в этой сфере, путем внедрения экономико-математической модели определения комплексных уровней развития регионов по компонентам устойчивого развития – «экономика», «социум», «экология». Определены институциональные предпосылки формирования новой парадигмы регионального развития. Отмечена необходимость формирования новой парадигмы региональной политики путем сочетания децентрализации и деконцентрации, что должно обеспечить синергетический эффект при реформировании системы управления региональным развитием.*

*Ключевые слова: государственная региональная политика, региональное развитие, региональная асимметрия, децентрализация, деконцентрация.*

### **Пухир С.Т. Інституційне забезпечення формування та реалізації державної регіональної політики в Україні.**

*Досліджено генезис інституційного забезпечення формування та реалізації державної регіональної політики, запропоновано чотири етапи його становлення та розвитку. Проведено компаративний аналіз повноважень двох центральних органів виконавчої влади – Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, що є головними інституціями з питань забезпечення реалізації державної економічної і регіональної політики, охарактеризовано їх основні функції. Окреслено наявну систему інституційного забезпечення політики регіонального розвитку, встановлено основні інституційні партнери, а також сформульовано сучасні проблеми та виклики, що прямо чи опосередковано мають вплив на формування та реалізацію державної регіональної політики, зокрема відсутність національної довгострокової стратегії розвитку держави, поступальних кроків у проведенні територіально-адміністративної реформи та реформи місцевого самоврядування, нестабільність інституційної структури у сфері регіональної політики тощо.*

*Ключові слова: інституція, інститут, інституційне забезпечення, інституційні партнери, державна регіональна політика.*



## **Pukhyr S. T. Institutional support for the formation and implementation of national regional policy in Ukraine.**

*During the last decade in Ukraine takes place rather complicated process of modernization of the state management of regional development, especially development and implementation of national regional policy, which should make the transition to a new quality of national economic development, increase the competitiveness of all regions of the country both in the domestic and foreign markets . However, the current system of institutional support for the development and implementation of national regional policy in Ukraine requires improvement and the creation of an effective set of institutions and institutes. Analyzing the process of establishing institutional support for national regional policy in the years of Ukraine's independence, there are four stages of development: I-st – 1991-1998 biennium; II-nd – 1998-2007 biennium; III-rd – 2007-2011 biennium; IV-th – 2011–present. The first period is characterized by the lack of focus on the regional level, the destruction of economic relations between the regions and dramatic changes in the ownership structure, inefficient use of natural resources and scientific and industrial opportunities in the region and the lack of effective mechanisms to encourage their development. During this period, there were no established system of state regional policy and institutional support.*

*During the second period, an active position Ministry of Economy of Ukraine took, having developed projects: Concept of Regional Policy, which had defined: goals, objectives, principles and priorities, government regulation of regional development, enhancing the role of local authorities and local authorities in regional development and institutional framework for its implementation and the Law of Ukraine “On the promotion of regional development”; launched the joint development and implementation of measures to regional authorities and governments - Agreement on Regional Development, developed National Regional Development Strategy for the period until 2015. During this period, the Department for Regional Development Ministry of Economy of Ukraine introduced annual coordination of socio-economic development and ways of solving problems of regions that require government intervention. Adoption at the governmental level of decision to create a new central executive body - the Ministry of Regional Development and Construction of Ukraine (MRDC) not only ensure effective formation and implementation of national regional policy, but rather, in many points destabilized it .*

*By comparing authority of the Ministry of Economy and Ministry of Regional Development of Ukraine we note that actually was created a situation of dispute, dispersion and duplication, which in turn led to the uncertainty of their responsibility. With the formation of two major, leading institutions in the development of institutional support for the formation and implementation of national regional policy began third period. Since 2011 and until now, the key institutions that influence the formation and implementation of national regional policy is central and regional legislative and executive branches of government, academic institutions, NGOs and donors.*

*Although some steps were taken we can say that the institutional framework of the state regional policy in the country is still not systematic and has no science-based nature. In relations between institutional partners in the state regional policy is a significant mismatch.*

*To create conditions for sustainable and balanced development of dynamic regions of Ukraine, improvement of life of every person, regardless of place of residence, it is necessary to ensure the smooth functioning of institutions at all territorial levels, the coordination of multi-system formation and implementation of the new national regional policy, which feature is a departure from concept attempts to align regional development areas to solve problems of ensuring equal access to key public services social, administrative and market-based.*

*Key words: institution, institutional support, institutional partners, national regional policy.*

## **Пухир С. Т. Институциональное обеспечение формирования и реализации государственной региональной политики.**

*Проведено исследование генезиса институционального обеспечения формирования и реализации государственной региональной политики, предложено четыре этапа его*

становлення і розвитку. Сделан компаративный анализ полномочий двух центральных органов власти – Министерства экономического развития и торговли Украины и Министерства регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства Украины, которые являются главными институциями по вопросам обеспечения реализации государственной экономической и региональной политики, охарактеризовано их основные функции. Очерчена существующая система институционального обеспечения, установлены основные институциональные партнеры, а также сформулированы главные проблемы современности, определена цепочка вызовов, которые прямо либо косвенно влияют на формирование и реализацию государственной региональной политики, в частности, отсутствие национальной долгосрочной стратегии развития государства, системного подхода в проведении территориально-административной реформы и реформы местного самоуправления, а также нестабильность институциональной структуры в сфере региональной политики.

*Ключевые слова:* институция, институт, институциональное обеспечение, институциональные партнеры, государственная региональная политика.

### **Тесля Д.В., Шульц С.Л. Ринковий потенціал регіону: сутність і його складові .**

*Розкрито сутність наявних методологічних підходів до трактування поняття «ринковий потенціал», визначено його структурні елементи. Акцентовується увага на еволюційних аспектах розвитку просторової економіки та теоретичних концепцій, що використовують цю дефініцію. На основі узагальнення теоретичного підґрунтя сучасної економічної науки та обґрунтування дослідницької площини просторової економіки розкрито засадничі положення економічних теорій, що лежать в основі досліджень ринкового потенціалу територій та особливостей функціонування локальних ринків. Акцентовано увагу на запропонованих ученими алгоритмах розрахунків оцінювання ринкового потенціалу територій. Запропоновано авторське визначення поняття «ринковий потенціал регіону», що базується на врахуванні виробничих і споживчих можливостей ринку та особливостей інфраструктурного забезпечення його функціонування. Окреслено перспективні напрями наукових досліджень ринкового простору регіонів, зокрема: проблем розвитку вітчизняних регіональних ринків, чинників, що визначають конкурентне середовище і умови формування та використання ринкового потенціалу регіонів України та методики його оцінки.*

*Ключові слова:* ринковий потенціал регіону, внутрішній ринок, попит, пропозиція, споживчий потенціал, виробничий потенціал .

### **Teslya D. V., Shultz S. L. The market potential of the region: essence and its components.**

*The article reveals the essence of the existing methodological approaches to the interpretation of the concept of «market potential», defined by its structural elements. Determined the structure of the market potential, analyzed the domestic market, and indicated methodological basis for the definition of this formalization. This article shows the pioneers of this conception, and analyzes current trends define this conception. In this work consolidated methodological approaches to defining the essence of the concept of «market potential in the region, «as scientists, and foreign, analyzed historical trends in the interpretation of this concept. The essence of the approach to the determination of this question is important because the formation of market potential due to low domestic economy topical issues, and closes on itself solve many problems because the essence of the concept study of market potential is urgent scientific problems and unresolved issues lead to greater dependence national economy on the world market conjuncture.*

*The attention is focused on the evolutionary aspects of spatial economics and theoretical concepts, using this definition. On the basis of summarizing the theoretical foundations of modern economics and justification of the research plane spatial economy reveals the fundamental provisions of the economic theories that underlie research market potential areas and features*

*of the functioning of local markets. The authors emphasize the scientists proposed calculation algorithm evaluating the market potential and the factors that influence its formation.*

*The author gives the definition of «market potential in the region, «which is based on consideration of its industrial and consumer market opportunities and infrastructural features ensure its functioning.*

*Outlines promising areas of scientific research market space regions, in particular the problems of domestic regional markets, factors in the formation and use of market potential regions of Ukraine and the methods of its evaluation as a strategy of any entity considers its competitive position in the market for goods and services and specific consumer behavior of their customers.*

*Key words: market potential of the region, domestic market, demand, supply, consumption potential, production potential.*

***Тесля Д. В., Шульц С. Л. Рыночный потенциал региона: сущность и его составляющие.***

*Раскрыта суть существующих методологических подходов к трактовке понятия «рыночный потенциал», определены его структурные элементы. Акцентируется внимание на эволюционных аспектах развития пространственной экономики и теоретических концепций, использующих эту дефиницию. На основании обобщения теоретических основ современной экономической науки и исследовательской плоскости пространственной экономики раскрыто основные положения экономических теорий, лежащие в основе исследований рыночного потенциала территорий и особенностей функционирования локальных рынков. Авторами сделано акцент на предложенных учеными алгоритмах расчетов оценки рыночного потенциала территорий. Предложено авторское определение понятия «рыночный потенциал региона», базирующиеся на учете производственных и потребительских возможностей рынка и особенностей инфраструктурного обеспечения его функционирования. Определены перспективные направления научных исследований рыночного пространства регионов, в частности проблем развития отечественных региональных рынков, факторов, определяющих конкурентную среду и условия формирования и использования рыночного потенциала регионов Украины, а также методики его оценки.*

*Ключевые слова: рыночный потенциал региона, внутренний рынок, спрос, предложение, потребительский потенциал, производственный потенциал..*

***Синютка О.М. Концептуальні підходи до оцінки розвитку метрополітних функцій регіональних центрів.***

*Визначено основні критерії виокремлення метрополітних функцій міст, розкрито концептуальні підходи до оцінки розвитку метрополітних функцій регіональних центрів. Запропоновано методіку ідентифікації ієрархічно-функціональної структури регіональних центрів та оцінки ступеня реалізації їх метрополітних функцій. Окреслено перелік основних метрополітних функцій міста-метрополії та їх характерних особливостей. Виділено загальну структуру функціонального використання простору містом-метрополією. Сформовано класифікаційну матрицю метрополітних функцій міста-метрополії. Запропоновано інтегральний індекс реалізації метрополітних функцій міста-метрополії, як основний індикатор рівня їх реалізації.*

*Ключові слова: місто-метрополія, метрополітна функція, метрополітна область, ідентифікація функції, класифікація метрополії*

***. Synyutka O. M. Conceptual approaches to the assessment of the development of metropolitan functions of regional centers.***

*The aim of the paper is to disclose the basic conceptual approaches to the identification and evaluation metropolitan functions of regional centers, as well as coverage of instructional*

techniques to define the integral index of metropolitan functions of metropolis as an example of regional centers of Ukraine. The main selection criteria of metropolitan functions of towns are identified, the conceptual approaches to assessing the development of metropolitan functions of regional centers are disclosed. Considering the existing approaches to the identification and evaluation of metropolitan functions of major cities, we generated its own methodology for assessing metropolitan features of cities of Ukraine, which includes two main phases: identification of hierarchical and functional structure of the metropolis city; evaluation of the implementation metropolitan functions of the city and their subsequent ranking by a considerable margin. The general structure of the functional use of space metropolis that includes the functions of different levels of exposure and degree distribution-specific of metropolitan area, and major cross-functional relationships within it that are established. In order to identify the general hierarchical level of metropolitan city, the classification matrix of metropolitan functions for each city in the metropolitan section 4 major sectors of the economy are formed. For the purpose of assess the level of implementation metropolitan functions of metropolitan cities in Ukraine the integral index of implementation metropolitan functions of metropolitan cities is proposed. Its membership included a set of indicators for all structural elements of the socio-economic system of the metropolitan cities, which in the aggregate state can establish the overall scale of the development and implementation of this function for each metropolitan cities in Ukraine. Selection of functional parameters for assessing metropolitan function, that would be most accurately described by their inner self and specific patterns of distribution, on the basis of detailed analysis of a wide range of activities that are representative with respect to each of metropolitan functions and on which they are implemented in space and are carried out.

*Key words:* metropolis, metropolitan function, metropolitan area, identification of function, classification of metropolis.

### **Сынютка О. М. Концептуальные подходы к оценке развития метрополитарных функций региональных центров.**

Определены основные критерии выделения метрополитарных функций городов, раскрыты концептуальные подходы к оценке развития метрополитарных функций региональных центров. Предложена методика идентификации иерархически-функциональной структуры региональных центров и оценки степени реализации их метрополитарных функций. Определено переченъ основных метрополитарных функций города-метрополии и их характерных особенностей. Выделена общая структура функционального использования пространства городом-метрополией. Сформирована классификационная матрица метрополитарных функций города-метрополии. Предложено интегральный индекс реализации метрополитарных функций города-метрополии, как основной индикатор уровня их реализации.

*Ключевые слова:* город-метрополиа, метрополитарная функция, метрополитарная область, идентификация функции, классификация метрополии.

### **Кушнірецька О.В. Конфліктогенність міського простору: підходи до дослідження в умовах метрополізації**

Метою статті є оцінка стану та визначення перспектив розвитку державного фінансування малого аграрного підприємництва України на регіональному рівні. Здійснено оцінку сучасного стану державної політики сприяння розвитку малих форм господарювання. Оцінено стан державного фінансування діяльності малих підприємств аграрної сфери в розрізі основних програм і заходів на регіональному рівні. Проведено аналіз виконання програми розвитку малого підприємництва Львівської області. Розглянуто інституційне забезпечення державної підтримки малого аграрного підприємництва в Україні. Обґрунтовано найпроблемніші питання розвитку малого та середнього аграрного підприємництва. Досліджено чинники ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні та підвищення його конкурентоздатності. Запропоновані важелі



непрямого стимулювання розвитку малого та середнього аграрного вітчизняного бізнесу. Визначені особливості та обсяги державної фінансової підтримки розвитку малих форм господарювання.

*Ключові слова:* мале аграрне підприємництво, державна фінансова підтримка, фінансування, суб'єкти підприємницької діяльності.

### **Kushniretska O. V. Conflict potential of urban space: approaches to research in terms of metropolization.**

*Modern civilization development demonstrates the inevitability of an emergence of economic, social, environmental, communicative, psychological and moral conflicts, which are particularly significant in terms of metropolization and rising of subject-object social interactions in urban space. In this regard, the study of conflict in urban space, especially in its correlation with contemporary processes of globalization and metropolization and knowledge of the causes and nature of conflict is particularly relevant. The processes of urbanization and globalization as the major civilizational processes of modernity, manifested in the transformation of the city's vision for the social sciences. Dynamic processes of transformation of urban spaces and processes metropolization show that the city is not only the localization of potential opportunities for human development and society, but also the epicenter of conflict trends, which causes constructive or destructive socio - economic change processes and phenomena.*

*The city at present is not so much a form of settlement or the organization of production as a form of social community, the essential feature of which is the integration of the different ways of life into a single system that develops, has its own laws and mechanisms to maintain order and stability.*

*The socio-spatial approach to the interpretation of urbanization leads to consider it as a complex sociocultural process intensification of social interactions in urban space. Manifestations of conflicts degree of conflict of the urban environment are dependent on the rank of cities in the global urban graduation, namely, that higher levels of the hierarchy are urban city environment, the denser and subject-object interactions become more frequent, respectively, over likely become more pronounced and conflicts.*

*Concentration of control and management functions in the model of metropolitan city reveals a potential conflict in the form of distortion of employment, space-class polarization of population, social tension, emotional-mental and informational saturation space. Therefore, the priority areas for further research of conflict in terms of urban space metropolization is the allocation of factors of conflict and developing conflict resolution models that have become the basis of application developments recommendations for planning and forecasting of regional development and urban development, what will be devoted to further research of the author.*

*Key words:* conflict, conflict potential, city, space, metropolization.

### **Кушниречкая О. В. Конфликтогенность городского пространства: подходы к исследованию в условиях метрополизации.**

*Современные процессы метрополизации и трансформации городского пространства свидетельствуют, что город является не только локализацией потенциальных возможностей развития человека и социума, но и эпицентром конфликтов экономического, социального, экологического, коммуникативного, морального характера, что является причинами конструктивно-деструктивных общественно-экономических изменений. Проявления и мера конфликтогенности городского пространства зависят от ранга городов в мировой урбанистической градации: чем высшую ступень урбанистической иерархии занимает городская среда, тем более плотными, частыми становятся субъектно-объектные взаимодействия и более выражены конфликты. Концентрация контрольно-управленческих функций в модели города-метрополи как узла концентрации, распределения и синергии взаимодействия финансовых, информационных, человеческих потоков, проявляет конфликтогенность в форме искажения структуры*



занятости, пространственно-классовой поляризации населения, социального напряжения, эмоционально-ментальной и информационной перенасыщенности городского пространства. Приоритетными направлениями дальнейших исследований конфликтогенности городского пространства в условиях метрополитанизации является выделение факторов конфликтогенности, разработка моделей разрешения конфликтов, которые должны стать базой выработки рекомендаций по планированию и прогнозированию регионального развития и развития городов.

*Ключевые слова:* конфликт, конфликтогенность, город, пространство, метрополитанизация.

### **Назаркевич І.Б., Назаркевич О.Б. Стан і перспективи розвитку державного фінансування малих аграрних підприємств України на регіональному рівні .**

*Метою статті є оцінка стану та визначення перспектив розвитку державного фінансування малого аграрного підприємництва України на регіональному рівні. Здійснено оцінку сучасного стану державної політики сприяння розвитку малих форм господарювання. Оцінено стан державного фінансування діяльності малих підприємств аграрної сфери в розрізі основних програм і заходів на регіональному рівні. Проведено аналіз виконання програми розвитку малого підприємництва Львівської області. Розглянуто інституційне забезпечення державної підтримки малого аграрного підприємництва в Україні. Обґрунтовано найпроблемніші питання розвитку малого та середнього аграрного підприємництва. Досліджено чинники ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні та підвищення його конкурентоздатності. Запропоновані важелі непрямого стимулювання розвитку малого та середнього аграрного вітчизняного бізнесу. Визначені особливості та обсяги державної фінансової підтримки розвитку малих форм господарювання.*

*Ключові слова:* мале аграрне підприємництво, державна фінансова підтримка, фінансування, суб'єкти підприємницької діяльності

### **Nazarkevych I. B., Nazarkevych O. B. The state and prospects of development at Ukrainian small agricultural enterprise and government financing at the regional level.**

*The purpose of the article is the estimation of state and determination of prospects of state financing development at small agricultural Ukrainian enterprises at the regional level. In the article, the current state policy of promoting small enterprises has been examined. The state of a financing activity at small enterprises of the agrarian sphere in different programs and actions at the regional level has been estimated. In particular, the dynamics and trends in the financing of small and medium enterprises in Ukraine on the basis of national and regional programs are researched. The analysis of a development program for small enterprises in the Lviv region has been conducted. Institutional resource of state support of small agricultural enterprises in Ukraine is considered. Proved the most problematic issues of small and medium-sized agricultural enterprises development. The factors of effective development of agricultural production in Ukraine and improvement of its competitiveness. In particular, it is defined, that the regional budget funds are directed to: financing business projects on a rotating basis; concessional loans; creation of new infrastructure to support entrepreneurship and to replenish charter capital, as well as, revolving fund of existing facilities; educational and methodical work; exhibitions events; publishing newsletters, brochures, manuals; training and retraining of unemployed people, oriented to entrepreneurial activity etc.*

*Substantiated, that the biggest factor that restrict the access of small businesses to finance are high interest rates. In the long-term loans (particular loans with long-term strategic impact on the economy) interest rate, that is acceptable for most borrowers, should not exceed 10-12% per annum. The investigated indirect levers to stimulate the development of small and medium-sized agricultural domestic business are proposed. The peculiarities and volume of state investments in the development of small type of business have been determined.*

*Key words:* small agricultural entrepreneurship, agricultural enterprises, state sponsorship, funding, business entities.

## **Назаркевич И. Б., Назаркевич О. Б. Состояние и перспективы развития государственного финансирования малых аграрных предприятий Украины на региональном уровне.**

*Целью статьи является оценка состояния и определение перспектив развития государственного финансирования малого аграрного предпринимательства Украины на региональном уровне. Проведена оценка современного состояния государственной политики содействия развитию малых форм хозяйствования. Оценено состояние государственного финансирования деятельности малых предприятий аграрной сферы в разрезе основных программ и мероприятий на региональном уровне. В частности, исследована динамика и тенденции финансирования развития малого и среднего предпринимательства в Украине на основании государственных и региональных целевых программ. Проведен анализ выполнения программы развития малого предпринимательства Львовской области. Рассмотрено институциональное обеспечение государственной поддержки малого аграрного предпринимательства в Украине. Обоснованы наиболее проблемные вопросы развития малого и среднего аграрного предпринимательства. Исследованы факторы эффективного развития сельскохозяйственного производства в Украине и повышение его конкурентоспособности. Предложены рычаги косвенного стимулирования развития малого и среднего аграрного отечественного бизнеса. Определены особенности и объемы государственной финансовой поддержки развития малых форм хозяйствования.*

*Ключевые слова: малое аграрное предпринимательство, сельскохозяйственные предприятия, государственная финансовая поддержка, финансирование, субъекты предпринимательской деятельности.*

## **Біль М.М. Проблеми формування і розвитку інфраструктури територіальних міграційних систем.**

*Визначено сутність інфраструктури територіальних міграційних систем з акцентом на необхідність її системної побудови. Обґрунтовано функціональну значимість належного рівня розвитку інфраструктурних об'єктів загального і спеціального призначення. Доведено, що розвиток інфраструктурних об'єктів має відбуватись із забезпеченням виконання превентивної, перерозподільчої, трансформаційної функцій міграції, а також сприяти підвищенню добробуту мігрантів, їх суспільній інтеграції та соціальній справедливості. Побудовано схему розвитку інфраструктури територіальних міграційних систем у контексті нормування рівня навантаження на її об'єкти між постійним населенням та особами-мігрантами. Виявлено проблеми розвитку спеціальної інфраструктури міграційних систем між Україною та Польщею з частими проявами незаконної діяльності з візового оформлення та надання інших послуг. Підкреслено необхідність подолання схильностей населення до споживання таких послуг і підвищення ролі громадських структур у контролі за суб'єктивною комерціалізацією сфери задоволення базових потреб мігрантів.*

*Ключові слова: інфраструктурне забезпечення, інфраструктурні об'єкти, територіальна міграційна система, міграційні мережі, функціональність міграційних систем*

## **Bil M. M. The problems of infrastructure forming and development for regional migration systems.**

*The content of such basic characteristics of regional migration as structure, architecture and infrastructure was delineated in the article. The essence of regional infrastructure migration systems with an emphasis on the need to construct the system was defined. The shape of objects of general and special purpose real or virtualized locations that define the living conditions of the workers, but also can offer the services of resident population was noted. The role of infrastructure development of migration regulation, determination of the attractiveness migration*

of the territories forming migration networks and causing their transformations in the migration system was pointed.

The functional significance of an adequate level of infrastructure facilities in general and special purpose was substantiated. The development of infrastructure facilities should take place with the enforcement of preventive, redistributive and transformative functions of migration were proved. Effective migration of infrastructure functionality should manifest in terms of both the welfare of migrant workers and their families, and other members of the historical homeland. Business infrastructure facilities should be designed to promote the social integration of immigrants, support for social justice, including the relatively permanent population.

A scheme of regional infrastructure migration in the context of the valuation of the load on its objects between resident population and migrant people was built. The scope of general purpose infrastructure facilities in terms of welfare and socio-cultural was systematized. The problems of specific infrastructure systems migration between Ukraine and Poland with frequent displays of illegal activities at the visa registration and other services were founded. Increasing migration activity by European policy leads to conscious speculation on the part of individual actors in order to provide requested services to migrants and receiving in return unreasonably high returns was proved. Consistency of this action led to the formation of illegal infrastructure special purpose. The necessity of dealing with population propensities to consume these services and the role of civil society organizations in monitoring the subjective sphere of commercialization basic needs of migrants was pointed. The regions of Ukraine have developed primarily infrastructural facilities aimed at immigrant service and to stimulate circulating migration guideline for selective migration policy approaches was proved. The importance of such measures in force regulating the migration of reality through infrastructure provision migration systems was specified.

Keywords: infrastructure maintenance, infrastructure facilities, territorial migration system, migration networks, functionality of migration systems.

### **Биль М. М. Проблемы формирования и развития инфраструктуры территориальных миграционных систем.**

Определена сущность инфраструктуры территориальных миграционных систем с акцентом на необходимость ее системного построения. Обоснована функциональную значимость надлежащего уровня развития инфраструктурных объектов общего и специального назначения. Доказано, что развитие инфраструктурных объектов должно происходить с обеспечением выполнения превентивной, перераспределительной, трансформационной функций миграции, а также способствовать повышению благосостояния мигрантов, их общественной интеграции и социальной справедливости. Построена схема развития инфраструктуры территориальных миграционных систем в контексте нормирования уровня нагрузки на ее объекты между постоянным населением и лицами-мигрантами. Выявлены проблемы развития специальной инфраструктуры миграционных систем между Украиной и Польшей с частыми проявлениями незаконной деятельности визового оформления и предоставления других услуг. Подчеркнута необходимость преодоления склонностей населения к потреблению таких услуг и повышения роли общественных структур в контроле за субъективной коммерциализацией сферы удовлетворения базовых потребностей мигрантов.

Ключевые слова: инфраструктурное обеспечение, инфраструктурные объекты, территориальная миграционная система, миграционные сети, функциональность миграционных систем.

### **Шевчук О.О. Методологічні підходи до оцінювання економічного еквіваленту вартості життя в Україні.**

Розглянуто та проаналізовано методологічні підходи до оцінювання економічного еквіваленту вартості життя людини (ЕЕВЖ) з погляду можливостей їх застосування

в українських реаліях, зокрема оцінювання згідно з теорією людського капіталу, «за витратами», на основі теорії корисності (виходячи з середньодушового доходу особи за період очікуваної тривалості майбутнього життя та середньодушового валового внутрішнього продукту). Запропоновано застосування інструментарію актуарної математики для оцінювання ЕЕВЖ, зокрема нетто-тарифи пожиттєвого страхування. Оцінено значення ЕЕВЖ для України за всіма описаними підходами. Враховуючи необхідність збалансування соціальних потреб суспільства з економічними можливостями держави і суб'єктів господарювання, на основі проведеного аналізу запропонований кількісний діапазон значень середньостатистичної вартості життя людини, що може бути рекомендований до використання в Україні в розрізі економічних умов, що склалися на певний момент часу. Окреслено також першочергові кроки з практичного впровадження ЕЕВЖ в Україні. Зазначено, що з розвитком економіки, підвищенням рівня життя населення слід періодично переглядати значення ЕЕВЖ, що є необхідною умовою ефективної дії економічних методів управління ризиком.

Ключові слова: вартість життя, методологія, економічний еквівалент вартості життя, методи оцінки вартості життя

### **Shevchuk O. O. Methodological approaches for assessing the economic equivalent of the human life value in Ukraine.**

*The absence in Ukraine of the single criteria for evaluation of the compensation of the human life and health costs hinders the further development of the field of social protection, insurance. This makes evaluation of the effectiveness of means directed at risk decrease and improvement of the safety system in industry, transport, communal services impossible. The development of Ukraine as a social democratic state in general is impossible too.*

*The human life costs in Ukraine are evaluated only in certain cases – by some types of obligatory insurance. Such estimate ranges from 7 to 250 thousand UAH and depends on the circumstances of the human life loss. There is no term “economic equivalent of the life cost” in Ukrainian law as well as the methodology of its evaluation and the state order for its development in the scientific institutions.*

*The aim of the investigation is the analysis of the methodological approaches to evaluation of the economic equivalent of the human life cost (EEHLC) from the viewpoint of the possibility of their use in Ukrainian conditions and the development of proposals on quantitative range values of this index for Ukraine.*

*In the performed investigation the methods of financial and actuarial mathematics have been used.*

*The possible approaches to evaluation of EEHLC that can be used in Ukraine are considered, in particular the assessing by the theory of human capital, “by losses”, on the basis of the theory of usefulness (proceeding from the average income per person for the period of expected future life time and national average produce per person). It is proposed to use the tools of actuarial mathematics for EEHLC evaluation, in particular the net-tariffs for life insurance. The value of EEHLC for Ukraine is evaluated using the above approaches.*

*Results allowed us to conclude that in foreign and national literature on economics there is no common formal approach to assessing the human life cost; discussions concerning active search of new, more qualitative approaches to assessing EEHLC are going. Results obtained by different methods can differ significantly (in Ukraine, in particular, from 219 thousand UAH to 2.7 million UAH), since for evaluation different initial data and indices are used.*

*Taking into consideration the necessity of the balanced social demands of the society and the economic possibility of the state and managing subjects, based on the analysis, the quantitative range of values of the average statistical human life cost is proposed that can be recommended to be used in Ukraine in the present economic situation:*



*Analysing the calculations related with investment into the safety systems and labor protection, introduction of the preventive measures to decrease the risk; aimed at assessing the effectiveness of the health protection system – it is recommended to use the value of EEHLC within the range from 1 to 2 million UAH.*

*To evaluate the government or corporative payments for the families of persons who died in the emergency conditions, to establish the insurance costs in the system of personal insurance and liability insurance – it is recommended to use the value of EEHLC in the range from 200 to 500 thousand UHR.*

*The priority steps on practical introduction of EEHLC in Ukraine are described. It is noted that with the growth of economy, improvement of the people's life standard, it is worth reviewing periodically the values of EEHLC, what is a necessary condition for the effective action of the economic methods of risk management.*

*Key words: value of life, methodology, the economic equivalent of the cost of life, methods for human life value assessment.*

### **Шевчук А. О. Методологические подходы к оценке экономического эквивалента стоимости жизни в Украине.**

*Рассмотрены и проанализированы методологические подходы к оценке экономического эквивалента стоимости жизни человека (ЭЭСЖ) с точки зрения возможностей их применения в украинских реалиях, в частности оценка согласно теории человеческого капитала, «по затратам», на основе теории полезности (исходя из среднедушевого дохода индивида за период ожидаемой продолжительности предстоящей жизни и среднедушевого валового внутреннего продукта). Предложено применение инструментария актуарной математики для оценки ЭЭСЖ, в частности нетто – тарифы пожизненного страхования. Оценено значение ЭЭСЖ для Украины по всем описанным подходам. Учитываемая необходимость сбалансирования социальных потребностей общества с экономическими возможностями государства и субъектов хозяйствования, на основе проведенного анализа предложен количественный диапазон значений среднестатистической стоимости жизни человека, который может быть рекомендован к использованию в Украине в разрезе экономических условий, сложившихся на определенный момент времени. Указаны первоочередные шаги по практическому внедрению ЭЭСЖ в Украине. Отмечено, что с развитием экономики, повышением уровня жизни населения следует периодически пересматривать значение ЭЭСЖ, что является необходимым условием эффективного действия экономических методов управления риском.*

*Ключевые слова: стоимость жизни, методология, экономический эквивалент стоимости жизни, методы оценки стоимости жизни.*

### **Іртищева І.О., Крамаренко І.С. Інвестиційна привабливість економіки: міжрегіональні асиметрії.**

*Висвітлено специфіку інвестиційної привабливості економіки України та її регіонів, досліджено міжрегіональні асиметрії надходження інвестицій. Доведено, що у забезпеченні виходу економіки з кризового стану і стабільного її розвитку вирішальну роль відіграє науково обґрунтована інвестиційна політика державних і регіональних органів влади. Саме вони визначають реальні джерела, напрямки і структуру інвестицій, здійснення раціональних і ефективних відтворювальних процесів під виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих соціально-економічних і технологічних програм, відтворювальних процесів на макро-, мезо- і мікроекономічному рівнях. Одночасно створюється й найсприятливіший інвестиційний клімат задля ширшого залучення, поряд з внутрішніми, іноземних інвесторів на взаємовигідних підставах. З'ясовано проблеми залучення ефективних інвестицій та окреслено ключові напрями підвищення інвестиційної привабливості регіонів України.*



*Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, іноземні інвестори, міжрегіональні асиметрії*

**Irtysheva I. O., Kramarenko I. S. Investment attractiveness of economics: interregional asymmetries.**

*The purpose of the research is to highlight the specificity of investment attractiveness of economics in Ukraine and its regions, study interregional asymmetries of incoming investments, decision of problems of attracting of effective investments and identification of key directions to increase investment attractiveness of Ukrainian regions.*

*In the article are described the specifics of investment attractiveness of Ukrainian economy and its regions. We investigate interregional asymmetries of investment income. It is proved that investments and their dynamics make a function of a kind of barometer of the state of national economy. Economic growth and macroeconomic stability depend on them. They give the opportunity to form the structure of the national economy that corresponds to the requirements of market conjuncture. Investments serve as a tool to even the levels of social-economic development, help to ensure the growth of the level and quality of life of members of society. This confirms the importance of investments in the implementation of processes of social reproduction. We reveal problems in attracting of effective investments and defined key directions of increasing of Ukrainian regions investment attractiveness. In providing of the output of the economy from a crisis situation and its sustainable development, the decisive role plays scientifically grounded investment policy of State and regional institutions. They determine real sources, directions and structure of investments, making of rational and efficient reproductive processes for performance of national, regional and local social-economic and technological programs, reproduction processes on macro-, meso- and microeconomic levels. At the same time the most favorable investment climate with the aim of broader involvement has to be created, with foreign investors on mutually beneficial grounds.*

*It is proved that in process of economic crisis a crucial role must play State and regional authorities. Without reliable investments, guaranteed, first of all, by the reproductive process, it is impossible to ensure the creation and introduction of the newest technologies, systems of modern organization and management by goods production and sale of products, development of market infrastructure, modern informatization of society, etc.*

*Key words: investments, investment attractiveness, foreign investors, interregional asymmetries.*

**Иртышева И. А., Крамаренко И. С. Инвестиционная привлекательность экономики: межрегиональные асимметрии.**

*Изложена специфика инвестиционной привлекательности экономики Украины и ее регионов, исследованы межрегиональные асимметрии поступления инвестиций. Доказано, что в обеспечении выхода экономики из кризисного состояния и стабильного ее развития решающую роль играет научно обоснованная инвестиционная политика государственных и региональных органов власти. Именно они определяют реальные источники, направления и структуру инвестиций, осуществления рациональных и эффективных воспроизводственных процессов под выполнение общегосударственных, региональных и местных социально-экономических и технологических программ, воспроизводственных процессов на макро-, мезо- и микроэкономическом уровнях. Одновременно создается и наиболее благоприятный инвестиционный климат с целью более широкого привлечения, наряду с внутренними, иностранных инвесторов на взаимовыгодных основаниях. Выявлено проблемы привлечения эффективных инвестиций и определены ключевые направления повышения инвестиционной привлекательности регионов Украины.*

*Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность, иностранные инвесторы, межрегиональные асимметрии.*

## **Попело О.В. Підприємницькі кластери як інноваційна домінанта модернізації економіки регіону.**

*Проаналізовано розвиток кластерних структур України, розглянуто нормативно-правове забезпечення кластеризації економіки країни. Визначено принципові відмінності між кластерними структурами та технопарками, що полягають у їх різних функціональних призначеннях і завданнях, які вони мають вирішувати. Наведено основні типи інноваційних кластерів: залежний, галузевий, інноваційно-галузевий, проінноваційний, інноваційно орієнтований і досліджено ступінь їх впливу на модернізацію економіки регіону. Розглянуто моделі розвитку кластерних структур і можливості їх застосування. Визначено, що для регіонів України прийнятною є адаптивна модель розвитку кластерних структур, що акумулює розглянуті моделі і передбачає забезпечення функціонування галузей і виробництв різного масштабу та ступеня технологічності як на базі власних розробок, так і на запозичених.*

*Ключові слова: підприємницький кластер, інноваційний кластер, кластеризація, кластерні структури, інноваційне ядро, технопарк, модернізація.*

### **Popelo O. V. Entrepreneurial clusters as an innovation dominant of regional economy modernization.**

*The process of integration of Ukraine into the global economy sets the new ways for implementation of innovation processes in the business environment and realization of innovation capacity of regional economic systems. Therefore, one of the most important strategic national goals is to improve the structure of the national economy on the basis of further development of small business and increase its contribution into creation of innovative capacity of the region.*

*Clusters present one of the trends for competitive recovery of the regional and state economy. They have a strong potential for boosting the technological output level, creating favorable conditions for rapid innovation. Therefore, the purpose of this article is to analyze the development of cluster structures in Ukraine, their essential characteristics and the degree of influence on the modernization of the regional economy.*

*Clusters mean a combination of enterprises of various industries that do not merge into a single structure, but collaborate within a common development strategy. They allow to combine a lot of resources, including financial ones, that greatly improves the conditions for the creating competitive products and services, both in the domestic and international markets, which is the main purpose for creating the clusters.*

*In our opinion, the entrepreneurial cluster is a strong collaborative relationship of economic entities that are located geographically close to each other, have technological, industrial and commercial ties or are interdependent in the certain market and interested in further development of their business.*

*This article analyses the development of cluster structures in Ukraine, considers the issue of regulatory support of the clustering process of the state economy. It determines the fundamental differences between cluster structures and technology parks that is underlying in their different functional purpose and tasks. The basic types of innovation clusters have been researched, the degree of their influence was studied on the modernization of the regional economy. They comprise: dependent, industry, innovation and industry, pro-innovation and innovation-oriented. The development models of cluster structures and their possible application have been analyzed; they include: anticipating, maintaining and overtaking models. It has been determined that the adaptive model of cluster structures is acceptable for the regions of Ukraine because it combines the above models and provides for proper cooperation of industry sectors and producing units of various scale and degree of adaptability on the basis of developments, both in-house and the borrowed.*

*In conclusion, we can say that the development of innovation structures and creation of new institutional framework for joint economic activity is a promising direction of increasing innovation activity and structural modernization of the economy. This will greatly facilitate the transition of domestic production to the innovation and innovation-based development and*

*accelerate mastering the competitive products output, increase export potential, and create favorable conditions for domestic and foreign investments.*

*Key words: entrepreneurial cluster; innovation cluster; clustering process, cluster structures, innovation core, technology park, modernization.*

### **Попело О. В. Предпринимательские кластеры как инновационная доминанта модернизации экономики региона.**

*Проанализировано развитие кластерных структур Украины, рассмотрено нормативно-правовое обеспечение кластеризации экономики страны. Определены принципиальные различия между кластерными структурами и технопарками, заключающиеся в их различных функциональных назначениях и задачах, которые они должны решать. Приведены основные типы инновационных кластеров: зависимый, отраслевой, инновационно-отраслевой, проинновационный, инновационно ориентированный; исследована степень их влияния на модернизацию экономики региона. Рассмотрены модели развития кластерных структур и возможности их применения. Определено, что для регионов Украины принятой является адаптивная модель развития кластерных структур, аккумулирующая рассмотренные модели и предполагающая обеспечение функционирования отраслей и производств различного масштаба и степени технологичности как на базе собственных разработок, так и на заимствованных.*

*Ключевые слова: предпринимательский кластер, инновационный кластер, кластеризация, кластерные структуры, инновационное ядро, технопарк, модернизация.*

### **Мельник М.І., Лещух І.В. Система податкового контролю: аналіз ефективності та напрями удосконалення.**

*Досліджено проблеми функціонування системи податкового контролю в Україні. Здійснено багаторівневий аналіз контрольно-перевірочної роботи податкових органів Львівської області з позицій її ефективності, результативності та якості, на основі якого вказано на основні дестабілізуючі фактори, що впливають на розвиток системи податкового контролю. Обґрунтовано організаційно-інституційні пріоритети та розроблено засоби вдосконалення податкового контролю в контексті підвищення ефективності адміністрування податків в Україні. Вказано на пріоритетні напрями проведення масово-роз'яснювальної роботи податковими органами серед платників податків як стратегічного превентивного методу податкового контролю.*

*Ключові слова: адміністрування податків, контроль, система податкового контролю, оцінка ефективності податкового контролю, органи податкового контролю, моніторинг контрольно-перевірочної роботи*

### **Melnyk M. I., Leshchukh I. V. Tax control system: analysis of effectiveness and areas for improvement.**

*The aim of the paper is to study the methodological principles and practical recommendations for evaluating the effectiveness and improvement of tax control areas in Ukraine. We investigate the functioning of national tax control (legal, organizational and economic); analyze the strengths and weaknesses of existing methodologies to assess the efficiency of tax control. With the help of a relative measure methodology, the horizontal comparison of data, statistical and factor analysis we perform multifactorial analysis of the tax authorities of Lviv region from the standpoint of its efficiency, effectiveness and quality. Based on that we deduct main destabilizing factors that influence the development of tax control. These factors primarily include: lack of partnership between regulatory authorities and business entities; lack of tax culture and consciousness of taxpayers; high tax burden, which causes deformation and institutional biases regarding tax culture, discipline, and consciousness of taxpayers. Minimizing of mentioned factors is an acute need in the way of improvement of the efficiency of tax administration in Ukraine and ensuring*

*appropriate conditions for the development of local business. We specify the priority areas of improvement of tax control in the context of improving the efficiency of tax administration in Ukraine, that include: improving legislation regulating of tax control; use of an effective risk-selection system checks to taxpayers; minimization of fiscal burden on business and creation a favorable business environment in order to realize the business potential in Ukraine; training of highly qualified tax inspectors and monitoring their activities. The necessity of mass-outreach among tax authorities and tax payers, as a strategic preventive methods of tax control, should include: prompt advising taxpayers on tax matters; application of individual approaches to the clarification as consultation, seminar, press conferences, briefings for management companies; conduct systematic preventive work among potential taxpayers; design and continuous updating of information stands and specialized web-site with coverage of major trends and results of the test control and analysis of the tax authorities. We specify in the priority areas of coverage bias uncontrolled taxpayers by tax control due to inefficient formation of schedules of tax audits, including: automation of analytical processes and information support risk identification activities to the exclusion of human factors, and consequently, any abuse of the process of planning control and inspection of the tax authorities; provision assigning each and every taxpayer in one of the steps of the risk of economic activities in order to avoid the burden of the tax increase resulting from arbitrary control inspection and as a result, increasing informal (corrupt) component relationships business entities and tax authorities, increasing transaction costs in the economy general; harmonization of regulations frequency of planned measures of state control in various legal documents; transparency and openness of procedures assigning of business risk level; opportunity to appeal the decision of the tax authority.*

*Key words: tax administration, control, tax control system, evaluation of the efficiency of tax control, tax control bodies, monitoring of control and verifying work.*

### **Мельник М. И., Лещух И. В. Система налогового контроля: анализ эффективности и направления совершенствования.**

*Исследованы проблемы функционирования системы налогового контроля в Украине. Проведен многоуровневый анализ контрольно-проверочной работы налоговых органов Львовской области с позиции ее эффективности, результативности и качества, на основании которого указано на основные дестабилизирующие факторы, влияющие на развитие системы налогового контроля. Обоснованы организационно-институциональные приоритеты и разработаны средства совершенствования налогового контроля в контексте повышения эффективности администрирования налогов в Украине. Указано на приоритетные направления проведения массово-разъяснительной работы налоговыми органами среди налогоплательщиков как стратегического превентивного метода налогового контроля.*

*Ключевые слова: администрирование налогов, контроль, система налогового контроля, оценка эффективности налогового контроля, органы налогового контроля, мониторинг контрольно-проверочной работы.*

### **Карлін М.І. Критерії та напрями удосконалення розподілу податкових доходів між регіонами країни.**

*Аналізується досвід окремих країн Європейського Союзу щодо зменшення диференціації в доходах між регіонами, механізми перерозподілу податку на додану вартість та інших податкових надходжень між ними. На основі вивчення цього досвіду пропонуються зміни до порядку перерозподілу між регіонами України основних бюджетоутворюючих податків. Мета цього перерозподілу – надання регіонам основних бюджетних ресурсів держави та зменшення ролі центру в їх перерозподілі. Насамперед це стосується податку на додану вартість (ПДВ), який пропонується розподіляти між центром і регіонами з урахуванням чисельності населення кожної області України. У той же час, залишаючи*



більшу частину ПДВ у регіонах, пропонується відшкодування ПДВ здійснювати з місцевих бюджетів. Понадпланові надходження ПДВ пропонується ділити між регіоном і центром у співвідношенні 50% на 50%, щоб стимулювати керівництво регіонів до його збільшення і до створення інноваційних підприємств. У той же час щодо податку на прибуток підприємств (ПНП) доцільно застосувати інший принцип перерозподілу, щоб стимулювати регіони України до зменшення своєї дотаційності. Виходячи з пропозицій мерів найбільших міст України, на місцях треба залишити близько 50% ПНП, але при умові, що й 50% всіх належних їм дотацій, субвенцій і субсидій вони також будуть фінансувати зі своїх бюджетів.

Ключові слова: міжбюджетні відносини, регіон, податки, податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств, акцизний податок, податкова амністія. .

### **Karlin M. I. Criteria and ways of improvement of tax revenues distribution between the regions of the country.**

*The experience of some European Union countries of reducing differentiation in income between regions, mechanisms of redistribution of value added tax and other tax revenues between them is analyzed in the paper. The changes to the mechanism of redistribution of main budget-forming taxes between the Ukrainian regions are proposed on the basis of study of this experience. The aim of this redistribution is giving for the regions basic budget resources of the state and reducing the role of the center in their redistribution.*

*First of all it concerns the Value Added Tax (VAT), which is proposed to distribute between the center and the regions taking into consideration the number of population of each region of Ukraine. At the same time, leaving most of the VAT in the region, it is proposed to implement the VAT refund from local budgets.*

*The excess VAT revenue it is advisable to divide between the region and the center at a ratio of 50% to 50% to encourage the authority of the regions to its growth. At the same time to Corporate Income Tax (CIT) is advisable to apply another principle of redistribution to stimulate the regions of Ukraine to reduce its subsidiarity. Based on the suggestions of Mayors of the largest cities of Ukraine, it is should be left about 50% of the CIT on the places, but only if 50% of all their subsidies, subventions and grants also will be finance from their budgets.*

*It is advisable to completely leave the excess revenues from CIT in the region to encourage their leadership to create new industries and jobs in the regions, including the innovative direction.*

*In general, a new mechanism of redistribution of VAT and CIT should help to leave at least 60–70 % of tax payments in the region, but not 30 % as in 2013. Only the expansion of the financial ability of the regions, in this manner, can help to stop the centrifugal tendencies in Ukraine.*

*Without a doubt, proposed mechanism of VAT and CIT distribution will significantly rise the resources of local budgets, but it is the only way to interest the government of the regions to work more efficiently. In addition, the regions will be more effective to use the funds for grants, subventions and subsidies, as 50 % of them will be financed from the regional budget, which is better controlled by community.*

*It would be advisable to establish in Ukraine 6-9 of tax counties to reduce the “shadowing” in the process of VAT refunds and transformation of the State Tax Service into the independent, from the authorities of the region, structure. The similar already been done in Germany.*

*It would be advisable to conduct a tax amnesty to increase tax revenues that could be used to improve interbudgetary relations; but the cost from it, must be attributed to the local budgets, but not to the State Budget of Ukraine.*

*Today it is important give the basic financial resources on the level of regions, to stop centrifugal tendencies in our country, not on the level of local communities, as it is proposed by the new government of Ukraine, which was formed in early 2014.*

Key words: interbudgetary relations, region, taxes, value added tax, corporate income tax, excise tax, tax amnesty.



## **Карлин Н. И. Критерии и направления совершенствования распределения налоговых доходов между регионами страны.**

*Анализируется опыт отдельных стран Европейского Союза по уменьшению дифференциации в доходах между регионами, механизмы перераспределения налога на добавленную стоимость и других налоговых поступлений между ними. На основании изучения этого опыта предлагаются изменения в порядке перераспределения между регионами Украины основных бюджетобразующих налогов. Цель этого перераспределения – предоставление регионам основных бюджетных ресурсов государства и уменьшение роли центра в их перераспределении. Прежде всего, это касается налога на добавленную стоимость (НДС), который предлагается распределять между центром и регионами с учетом численности населения каждой области Украины. В то же время, оставляя большую часть НДС в регионах, предлагается возмещение НДС проводить из местных бюджетов. Сверхплановые поступления НДС целесообразно делить между регионом и центром в соотношении 50 % на 50 %, чтобы стимулировать руководство регионов к его увеличению, к созданию инновационных предприятий. В то же время по налогу на прибыль предприятий (НПП) целесообразно применить другой принцип перераспределения, чтобы стимулировать регионы Украины к уменьшению своей дотационности. Исходя из предложений мэров крупнейших городов Украины, на местах надо оставить около 50 % НПП, но при условии, что и 50 % всех принадлежащих им дотаций, субвенций и субсидий они также будут финансировать из своих бюджетов.*

*Ключевые слова: межбюджетные отношения, регион, налоги, налог на добавленную стоимость, налог на прибыль предприятий, акцизный налог, налоговая амнистия.*

## **Гринчишин І.М., Вікнянська А.О. Оцінювання та напрями підвищення інформаційної відкритості Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.**

*На підставі проведеного моніторингу інформаційної відкритості Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності за параметрами загальної, обов'язкової та додаткової інформації виявлено неузгодженість вимог щодо інформаційного забезпечення. Це зумовило неналежне інформування населення про діяльність виконавчих органів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та можливості системи соціального страхування. Встановлено суб'єктивний підхід щодо обсягів і способу оприлюднення офіційної інформації, що визначається кожним обласним відділенням Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності самостійно. Запропоновано рекомендації для забезпечення інформаційної відкритості Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності в частині забезпечення єдиної впорядкованої структури розміщення інформації, необхідності обов'язкового звітування про забезпечення розвитку комунікаційних каналів, встановлення періодичності інформування за напрямами діяльності, запровадження інструменту зворотного зв'язку.*

*Ключові слова: Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, інформаційне забезпечення, інформаційна відкритість*

## **Hrynychshyn I. M., Viknyanska A. O. Evaluation and directions of increasing the information transparency of Social Insurance Fund for Temporary Disability.**

*Under information openness of Social Insurance Fund for Temporary Disability, we understand the process of providing maximum access to information, at its disposal, and encouraging the active involvement of citizens in direct communication and regular dialogue on social insurance for temporary disability.*

*The results of the monitoring of informational openness of Social Insurance Fund for Temporary Disability by parameters of general, compulsory and additional information revealed absence of unified requirements for informing the public on the official websites about executive bodies of Social Insurance Fund for Temporary Disability.*

*Typical violations of information support of some regional offices of the Social Insurance Fund for Temporary disability were: absence of bibliographic information about management staff; lack of informative content for major users on single social tax; the size of the average wage, informational reports; lack of access to the Regulation on the separation of the Social Insurance Fund for Temporary Disability; incomplete information on the budget for the current year and information on the performance of previous years; lack of content tabs "Documents of department"; incomplete coverage of official chronicles, news, announcements of official events and meetings, official reports and declarations, interviews and speeches by leaders; not provided with the possibility of feedback for the participant of the social insurance.*

*It was established that the amount and method of disclosure of official information, defined by each regional office of their own, do not contribute to proper awareness about the possibilities of social insurance of temporary disability. The above circumstances, primarily arose because of the lack of coordination requirements on of information support of of social insurance for temporary disability.*

*Taking this into account, recommendations are offered for providing the informational transparency of Insurance Fund for Temporary Disability in terms of ensuring a single ordered structure of placement of information, the need for mandatory reporting on ensuring of communication channels, setting the frequency of informing by the direction of work, introduction of the instrument for feedback connection.*

*Key words: Social Insurance Fund for Temporary Disability, information maintenance, information openness.*

### **Гринчишин И. Н., Викнянская А. А. Оценка и направления повышения информационной открытости Фонда социального страхования по временной потере трудоспособности.**

*На основании проведенного мониторинга информационной открытости Фонда социального страхования по временной потере трудоспособности по параметрам общей, обязательной и дополнительной информации, выявлена несогласованность требований по информационному обеспечению. Это обусловило ненадлежащее информирование населения о деятельности исполнительных органов Фонда социального страхования по временной потере трудоспособности и возможностей системы социального страхования. Установлено субъективный подход к объему и способам обнародования официальной информации, определяющимся каждым областным отделением Фонда социального страхования по временной потере трудоспособности самостоятельно. Предложены рекомендации для обеспечения информационной открытости Фонда социального страхования по временной потере трудоспособности в части обеспечения единой, упорядоченной структуры размещения информации, необходимости обязательного отчета по обеспечению развития коммуникационных каналов, установления периодичности информирования по направлениям деятельности, внедрение инструмента обратной связи.*

*Ключевые слова: Фонд социального страхования по временной потере трудоспособности, информационное обеспечение, информационная открытость.*

### **Заблоцький М.Б.Балансова фінансово-ринкова регулятивна система: механізм синхронізації трендів грошової пропозиції і натурального продукту.**

*Поставлено питання оцінки традиційної фінансово-ринкової регулятивної системи за концепцією Дж. М. Кейнса, в основу якої покладено зростання сукупного попиту задля пожеввлення споживання і піднесення інвестиційної активності. На основі моделей фінансового і товарного ринків доведено, що зростання сукупного попиту у формі грошової пропозиції неминуче викликатиме зростання навіть у короткостроковому періоді. Зазначено, що ключовими факторами на фінансовому ринку є кількість фінансового капіталу, на товарному – кількість натурального продукту і суми грошей для їх обігу, а*

результуючими – оборотність грошей і ціни на обох ринках. Підкреслено, що причиною зростання інфляції і появи фінансових криз є асинхронний рух трендів фінансового капіталу, натурального продукту і грошової пропозиції на користь останньої. Запропоновано і обґрунтовано сутність балансової регулятивної системи, в основі якої є регулювання синхронного руху обсягів грошової пропозиції і натурального продукту. Представлено модель взаємозв'язку трендів натурального продукту і ціни одиниці продукту з нормами нагромадження і споживання при розподілі національного доходу та їх регулювання з боку НБУ та уряду України щодо становлення балансової рівноваги ринків і економіки.

*Ключові слова:* вільні кошти, інвестиції, натуральний продукт, національний дохід, система регулювання, балансова рівновага, норма нагромадження, норма споживання

### **Zablotsky M. B. Balancing financial and market regulatory system: mechanism for synchronizing trends of money supply and natural product.**

*In the present publication author proposes modernized type of liberal centralized regulatory system aimed at balancing financial-market regulation of markets and the economy equilibrium.*

*The publication noted that in the basis of liberal centralized system is introduced the concept of John Maynard Keynes in relation to the establishment of stability and equilibrium of the economy across increasing aggregate demand, i.e. cash income of consumers for enhancing consumption that would cause activation of investment activities and growth in the production of the product to the needs of the consumer. Emphasis was placed on the short term, though when prices are fixed and growth in aggregate demand will not affect on the inflation.*

*However, the author based on the formalized models of financial and commodity markets shows that at the Ukrainian market and markets of countries with transition economy rates are not stable not only in the long term, but short term. As the author notes, the question is in order to create a regulatory system in which the key factors in the financial and commodity markets were moving synchronously, i.e. increased – fell at the same time, then the resulting indicators remain unchanged.*

*At the basis of the balance approach to regulating equilibrium of the markets and the economy proposed to apply formal models of financial and commodity markets, especially the static model of commodity market: the product of the number of natural products and the unit price of the product must meet the by multiplying the amount of money and the coefficient of turnover. Money supply reasonably presented as a monetary form of national income, which is allocated on the accumulation (savings) and consumption. The volume of real product and the unit price of the product is considered as a function of the distribution of national income on savings and consumption. Statistical model of commodity market moved in a dynamic volume of interest as the multiplication of the natural product and price and multiplication of indices in money supply and the coefficient of its turnover.*

*Logically justified two models of regulation of markets:*

*a) consumer-inflation model which provides for the distribution of national income in favor of the consumer; model argues that consumption growth is possible only by reducing volume of investments accordingly to capital-equipping, productivity and volume of production of real product and only increasing the money supply, which would inevitably lead to price increases;*

*b) cumulative-deflationary model that takes the focus on the regulation and market economy equilibrium with the volume of consumption on the volume of accumulation which is a source of investment, increasing of production of natural products, reducing of costs and growth of national income and consumption.*

*Here, of course, is important so that increasing investments implemented in technical means and technologies which actually raise the productivity of capital and labor of employees.*

*Key words:* free funds, investments, natural product, national income, the system of regulation, balancing equilibrium, the rate of accumulation, the rate of consumption.

## **Заблоцкий М. Б. Балансовая финансово-рыночная регулятивная система: механизм синхронизации трендов денежного предложения и натурального продукта.**

*Поставлен вопрос оценки традиционной финансово-рыночной регулятивной системы по концепции Дж. М. Кейнса, в основу которой положен рост совокупного спроса для оживления потребления и подъема инвестиционной активности. На основании моделей финансового и товарного рынков доказано, что рост совокупного спроса в форме денежного предложения будет неизбежно вызывать рост даже в краткосрочном периоде. Отмечено, что ключевыми факторами на финансовом рынке является количество финансового капитала, на товарном – количество натурального продукта и суммы денег для их обращения, а результирующими – оборачиваемость денег и цены на обоих рынках. Подчеркнуто, что причиной роста инфляции и появления финансовых кризисов является асинхронное движение трендов финансового капитала, натурального продукта и денежного предложения в пользу последнего. Предложена и обоснована сущность балансовой регулятивной системы, базирующейся на регулировании синхронного движения объемов денежного предложения и натурального продукта. Представлена модель взаимосвязи трендов натурального продукта и цены единицы продукта с нормами накопления и потребления при распределении национального дохода и их регулирования со стороны НБУ и правительства Украины по становлению балансовой равновесия рынков и экономики.*

*Ключевые слова: свободные средства, инвестиции, натуральный продукт, национальный доход, система регулирования, балансовое равновесие, норма накопления, норма потребления.*

## **Денис О.Б.Тенденції прояву корпоративних конфліктів у банківському секторі України.**

*Досліджено практику корпоративних конфліктів у банківському секторі України. Висвітлено дві форми корпоративних конфліктів: конфлікти між власниками банку та конфлікти між власниками ресурсу та особами, які ним розпоряджаються (конфлікти «принципал-агент»). Розглянуто передумови появи корпоративних конфліктів кожної форми. Представлено емпіричні дослідження тенденцій прояву корпоративних конфліктів у банківському секторі України. Показано, що ключовими корпоративними конфліктами в банках України є конфлікти категорії «принципал-агент» між банком і клієнтами, які виникають при здійсненні всіх основних банківських операцій: кредитних, депозитних і розрахунково-платіжних. Виділено основні причини, що сприяють появі корпоративних конфліктів у банках України: необмежена законодавством монополія власників контрольних пакетів акцій; відсутність у багатьох банках належної перевірки наявних і потенційних клієнтів, а також їхніх бізнес-проектів, під які надається фінансування; недосконалість системи контролю за особами власниками депозитних рахунків; недостатній рівень моніторингу та фінансової грамотності окремих клієнтів; неналежна увага банку до підбору персоналу.*

*Ключові слова: банк, корпоративні відносини, учасники корпоративних відносин, корпоративний конфлікт.*

## **Denys O. B. Trends of appearance of corporate conflicts in Ukraine's banking sector.**

*Among the problems of the banking sector in Ukraine corporate conflicts in banks occupy an important place, because corporate conflicts are an integral part of banking activity and can not be completely avoided.*

*The aim of the paper is to study trends in the occurrence of corporate disputes in the banking sector of Ukraine.*

*The research of such aspects helped theoretically to identify two forms of corporate conflicts: conflicts between the owners of the bank and conflicts between resource owners and persons who dispose it (conflict "principal-agent").*



*Empirical research of trends of occurrence of corporate conflicts in Ukraine's banking sector has shown that key corporate conflicts in banks of Ukraine are conflicts category "principal-agent" between the bank and customers that arise in the implementation of all basic banking transactions: credit, deposit and settlement and payment.*

*The analysis shows different prerequisites of conflicts appearance with clients. At the core of most corporate conflicts that occur during the credit operations is misrepresentation and fraud. Conflicts that arise with deposit operations usually occur due to unprofessional or deliberate actions of managers and employees of banks. A typical manifestation of opportunistic behavior in this case is evasion and theft. A distinctive feature of conflict- settlement and settlement services is that they arise from the actions of bank employees or third parties, and are in the form of theft.*

*Empirical studies allowed to identify these underlying causes that contribute to the emergence of corporate conflicts in banks of Ukraine: not limited legislation monopoly of major shareholders; absence in many banks of due diligence of existing and potential customers and their business projects for which funding is available; imperfect control system for the owner of deposit accounts; insufficient level of financial literacy monitoring and individual clients; insufficient attention to the bank's recruitment.*

*It is concluded that to prevent the emergence of corporate conflicts is possible by conducting the following: formulation of procedures regulating transactions with related parties intended to limit the monopoly holder in management decisions; establish clear requirements for uniform standards and procedures documentation loans from banks; strengthening the regulatory functions of regulators to protect the rights of bank customers, which is manifested in the formation of banking supervision and regulation; forming the regulatory procedure of workers violations.*

*Key words: bank, corporate relations, members of corporate relations, corporate conflict.*

### **Денис О. Б. Тенденции проявления корпоративных конфликтов в банковском секторе Украины.**

*Исследована практика корпоративных конфликтов в банковском секторе Украины. Освещены две формы корпоративных конфликтов: конфликты между собственниками банка и конфликты между владельцами ресурса и лицами, распоряжающимися им (конфликты «принципал» – «агент»). Рассмотрены предпосылки появления корпоративных конфликтов каждой формы. Представлены эмпирические исследования тенденций проявления корпоративных конфликтов в банковском секторе Украины. Показано, что ключевыми корпоративными конфликтами в банках Украины являются конфликты категории «принципал – агент» между банком и клиентами, возникающие при осуществлении всех основных банковских операций: кредитных, депозитных и расчетно-платежных. Выделены главные причины, способствующие появлению корпоративных конфликтов в банках Украины: неограниченная законодательством монополия владельцев контрольных пакетов акций; отсутствие во многих банках надлежащей проверки существующих и потенциальных клиентов, а также их бизнес – проектов, под которые предоставляется финансирование; несовершенство системы контроля за лицами владельцами депозитных счетов; недостаточный уровень мониторинга и финансовой грамотности отдельных клиентов; недостаточное внимание банка к подбору персонала.*

*Ключевые слова: банк, корпоративные отношения, участники корпоративных отношений, корпоративный конфликт.*

### **Рибчинська О.Р. Основні передумови та напрямки реалізації концепції «розумного міста» на прикладі міста Львова.**

*З урахуванням світового досвіду розглянуто передумови реалізації концепції «розумного міста» для міст України на прикладі міста Львова. Запропоновано низку напрямків реалізації концепції, зокрема: створення можливостей для розвитку та покращення житлово-комунальної сфери за допомогою нових проектів з використанням новітніх технологій «зеленого» будівництва з попереднім вивченням та адаптацією до кліматичних*

умов регіону; зменшення енергоспоживання засобами самоконтролю; модернізацію наявних систем теплопостачання; ремонт і зміцнення наявних будинків; переоснащення транспортної системи тощо, які допоможуть наблизити вітчизняне містобудування до сучасних світових тенденцій.

Ключові слова: «розумне зростання», «розумне місто», «пасивний будинок», «зелене» будівництво

### **Rybchynska O. R. Main preconditions and directions of realization of the «Smart city» concept implementation in Lviv taking into account world experience.**

*The noticeable rise in energy consumption, rapid environmental degradation, a significant functioning complications of the urban economy and urban interrelations increase the interest in the sustainable economic development in terms of urban agglomerations that provides, the implementation within the concept of “smart cities” complex of three interconnected components — economic, environmental and social. Powerful challenges for innovation in the field of urban planning is needed: better planning of urban areas, expanding educational work, to understand the importance of changes in the field of urban planning among population, the development of renewable energy, energy supply and transport systems, increase the number of green areas.*

*In order to stimulate reasonableness of their cities industrialized countries introduce a number of initiatives aimed to introduce energy saving technologies, improving the efficiency of urban environmental management and urban landscape. Nowadays a lot of cities have adopted the concept of “smart cities” as their main line of their activities that has already reflected favorable results, for example in Denmark, Germany, Sweden, the United States and other countries. Relevant initiatives are increasingly affecting Eastern Europe, particularly Poland and the Czech Republic. However, there are obstacles to the implementation of the concept of “smart cities” in most of the countries because of a lack of funding but legislative incentives are designed to give a push to modernization measures. Without exception our cities fall out of “smart” tendencies because of superficial understanding or unfortunate combination of all the necessary components of a “smart city”, or even complete neglect of them.*

*There is a feeling that the Ukrainian cities “stopped” on the model of XX-th century cities, focusing on zoning under extremely quick, administratively planned land use, leading to uncontrolled urban sprawl. It is assumed that all the citizens looks alike and have the same needs, but as a result the desire to unified solutions leads to the impossibility of sustainable urban development that provides for the adoption of new modern standards — the planning of urban areas and landscaping principles.*

*Based on the experience abroad, important preconditions for the ‘smart city’ concept implementation in Ukraine in general and Lviv city in particular are elaborated. Our proposals: creating opportunities for the development and improvement of housing and communal services, through new projects, using the latest technologies of “green” constructions, on previous experience and adaptation to environmental conditions of the region; reduce power consumption by using self-control technologies; modernization of existing heating and transport systems, taking into account examples and experience of developed countries, and others steps, aimed at Ukraine’s city development to modern international tendencies are proposed.*

*Key words: «smart growth», «smart city», «passive house», «green» construction.*

### **Рибчинская О. Р. Основные предпосылки и направления реализации концепции «умного города» в городе Львове с учетом мирового опыта.**

*Рассмотрены предпосылки реализации концепции «умного города» для городов Украины на примере города Львова. Предложен ряд направлений реализации концепции, в частности создание возможностей для развития и улучшения жилищно-коммунальной сферы с помощью новых проектов с использованием новейших технологий «зеленого» строительства с предварительным изучением и адаптацией к климатическим условиям региона; уменьшение энергопотребления средствами самоконтроля; модернизация*

существующих систем теплоснабжения; ремонт и укрепление существующих зданий; переоснащение транспортной системы и т. д., которые помогут приблизить отечественное градостроительство к современным мировым тенденциям.

Ключевые слова: «разумный рост», «умный город», «пассивный дом», «зеленое» строительство.

### **Балук Н.Р. Страхування фізичних осіб: аналітичний огляд довіри споживачів.**

Визначено важливість дослідження поняття довіри споживачів до страхових компаній і їх послуг. Окреслено комплекс факторів, здатних стимулювати довіру споживачів, як правило, суб'єктивного характеру. Означено місце довіри споживачів у запропонованій автором класифікації, згідно з якою на страхову поведінку фізичних осіб впливають соціально-культурні, особисті, мотиваційно-психологічні, ситуативні й суспільно-економічні фактори. Охарактеризовано динаміку основних показників розвитку страхового ринку України та їх зв'язок з довірою споживачів. Доведено пріоритетність роботи страховиків з фізичними особами. Розраховано низку відносних показників, значення яких є доказом низького рівня і страхової культури, і довіри страхувальників. Зроблено наголос на функціонуванні тих видів страхування, щодо яких на вітчизняному страховому ринку існує або асиметричність інформації, або її повна відсутність. Обґрунтовано ключові питання, що перешкоджають збільшенню рівня довіри споживачів до страхових послуг і до страхового ринку загалом.

Ключові слова: страхування фізичних осіб, обсяг страхових премій, обсяг страхових виплат, рівень виплат, страхова культура, довіра споживачів страхових послуг.

### **Baluk N. R. Individual insurance: analytical overview of consumer confidence.**

It was determined that one of the success factors of the insurance companies on the market is the credibility of consumers. Consumer confidence is at the heart of insurance policyholders behavior that is influenced by a number of factors. According to the proposed author's classification, these factors can be divided into social, cultural, personal, motivational, psychological, situational and socio-economic. The current stage of development of the Ukrainian insurance market is described in terms of passive demand for insurance services, due to the existence of a significant proportion of fictitious insurance in the market, underdevelopment of insurance mediation, the low level of consumer protection, low purchasing power, lack of complete and accurate information insurance, ignorance of most consumers of the need for and benefits of insurance, the formation of negative stereotypes of insurance consumers and extremely low levels of consumer confidence. The aim of the study is to identify key trends in the Ukrainian insurance market in the segment of individuals with risk insurance and the level of public confidence in insurance by analyzing changes in key indicators of the insurance market. Economic Statistical Methods and sociological research were applied. The analysis of the major indicators of Ukraine's insurance market for all types of insurance and insurance of individuals showed the existence of significant barriers in increasing consumer confidence. The studies found that among registered in 2012, 414 insurance companies, 12% accounted for 100 % of the market, the remaining 88% can be considered as captive insurers. The market has high fictitious reinsurance, including optimization schemes and level of fictitious reinsurance. More than 90% of the names of the insurers, according to a sociological study are unfamiliar to consumers, only 4.4 % of respondents were able to recall the names of 20 insurance companies. The value of performance of insurance companies in 2012 and their comparison with those of previous years showed lower payments for certain types of insurance. It is proved that there is a significant market share of insurance services, which consumers are not aware of. The problem of transparency of information in the insurance market was outlined, which concerns the activities of insurance companies and the range of insurance products and relationships with insurers-individuals. The main measures of effectiveness of the insurance market and

increase confidence of insured individuals are: improvement of existing insurance law based on international standards; combination of state regulation of insurance of self-regulation and co-regulation of the market; popularization transparency of information in the insurance market, insurance companies and their financial performance, insurance services, etc., available in the public journals, online resources, and on the websites of insurers; presence of independent ratings of insurance companies and their services; protection of human rights of insured individuals with effective mechanisms for dealing with all complaints and quality of insurance services; raising awareness about particular insurance services, especially their work with different types of insurance; differentiation of voluntary and involuntary insurers purchase, insurance policies to reduce distortion statistics of the insurance market, and to enable individuals, particularly in obtaining credit, self-selection of the insurer; increasing popularity of the use of insurance services as independent financial services and not as a mandatory application using banking services; enhance service standards by insurers in insuring individuals.

*Keywords:* individual insurance, insurance premiums, the amount of insurance benefits, the level of benefits, the insurance culture, insurance consumer confidence.

### **Балук Н. Р. Страхование физических лиц: аналитический обзор доверия потребителей.**

*Определена важность исследования понятия доверия потребителей к страховым компаниям и их услугам. Определен комплекс факторов, способных стимулировать доверие потребителей, как правило, субъективного характера. Установлено место доверия потребителей в предложенной автором классификации, согласно которой на страховое поведение физических лиц влияют социально-культурные, личные, мотивационно-психологические, ситуативные и общественно-экономические факторы. Охарактеризована динамика основных показателей развития страхового рынка Украины и их связь с доверием потребителей. Доказана приоритетность работы страховщиков с физическими лицами. Рассчитано ряд относительных показателей, значения которых непосредственно служат доказательством низкого уровня и страховой культуры, и доверия страхователей. Сделан акцент на функционировании тех видов страхования, по которым на отечественном страховом рынке существует или асимметричность информации, или ее полное отсутствие. Обоснованы ключевые вопросы, которые препятствуют увеличению уровня доверия потребителей к страховым услугам и к страховому рынку в целом.*

*Ключевые слова:* страхование физических лиц, объем страховых премий, объем страховых выплат, уровень выплат, страховая культура, доверие потребителей страховых услуг.

### **Коломієць І.Ф., Гошовська Г.В.Еволюція теорій інноваційно-технологічного розвитку в ретроспективній оцінці.**

*Здійснена оцінка еволюції теорій інноваційно-технологічного розвитку. Окреслено основні положення регіонального розвитку. Розкрито погляди вчених на роль інновацій у розвитку економіки та їх значення у вирішенні актуальних проблем інноваційно-технологічного розвитку регіону. Встановлено, що економічне зростання регіонів усіх рівнів ієрархії залежить від інноваційної активності підприємницьких структур, від їх прагнень і спроможностей використовувати у своїй діяльності новітні технології у всіх сферах суспільного життя. Визначено, що еволюція формування системи наукових знань про інноваційний розвиток економіки віддзеркалює сукупність процесів, що свідчать про складний шлях становлення і розквіту не тільки усієї економічної теорії загалом, але і науки «регіональна економіка» зокрема.*

*Ключові слова:* теорії, інновація, інноваційно-технологічний розвиток, регіональний розвиток, регіональна економіка



**Kolomiyets I. F., Hoshovska H. V. Evolution of the theories of innovation and technological development in retrospective evaluation.**

*Theoretical and methodological basis of the formation of the modern theories of innovation and technological development of the region are a number of theories as social and economic development, on the one hand, and regional development on the other. Given the need for justification of innovation and technological development in the region extremely important concern is to review the theories of regional development, which affect not only the understanding of the formation, sources of occurrence of actual theories of innovational development, but also are a necessary condition for a comprehensive study of innovation and technological development. Revealed researchers looks at the role of innovation in economic development and their importance in solving the actual problems innovative and technological development. Overcoming the time and spatial limits scientists step-by-step enriched the theory of innovational development with new ideas, determining the overall structure of approaches to the analysis and synthesis of information on this phenomenon. The basic position of regional development is described. Among the modern areas of regional development, which reflect patterns of spatial organization of society, the theory of «growth poles» is central to both the value and the spread. The founder of this theory was a French economist F. Perroux while developing this theory, he used the idea of diffusion of innovations, believing that their distribution determines economic progress. The estimation of the evolution of theories of innovative and technological development is done. We find that among the modern theories of innovational development that can be used in the formation innovative policy in the region are: the theory of intelligent technology F. Hayek and the theory innovative economics and entrepreneurial society of P. Drucker. Thus, the scientific developments of T. Hagerstrand allow to make a conclusion about objective character of territorial imbalances in the economy of the region, which are described by the process of sequential distribution of innovations in space. And the rate of diffusion of innovation depends on the innovational development of the informational and communicational systems, as well as a workforce. We determine that the region's economic growth at all levels of the hierarchy depends on the innovation activity of businesses, their aspirations and ability to use in their activities the latest technologies in all spheres of public life. It was determined that the evolution of the formation of scientific knowledge on the innovative development of the economy reflects the set of processes that certify a complicated way of growth and succes not only of the whole economic theory in general, but also of science «regional economy» in particular.*

*Key words: theory, innovation, innovative and technological development, regional development, regional economy.*

**Коломиец И. Ф. Гошовская А. В. Эволюция теорий инновационно-технологического развития в ретроспективной оценке.**

*Сделана оценка эволюции теорий инновационно-технологического развития. Определены основные положения регионального развития. Раскрыты взгляды ученых на роль инноваций в развитии экономики и их значение в решении актуальных проблем инновационно-технологического развития региона. Установлено, что экономический рост регионов всех уровней иерархии зависит от инновационной активности предпринимательских структур, от их стремлений и способности использовать в своей деятельности новейшие технологии во всех сферах общественной жизни. Определено, что эволюция формирования системы научных знаний об инновационном развитии экономики отражает совокупность процессов, свидетельствуют о сложном пути становления и расцвета не только всей экономической теории в целом, но и науки «региональная экономика» в частности.*

*Ключевые слова: теории, инновация, инновационно-технологическое развитие, региональное развитие, региональная экономика.*

### **Горин Г.В. Систематизация методологических подходов до визначення сутності поняття «рекреаційно-туристичний потенціал регіону».**

*Досліджено трактування терміна «потенціал» у різних сферах науки. Висвітлено різноманітні підходи вчених щодо теоретико-методологічних основ вивчення поняття «рекреаційно-туристичний потенціал регіону». Викладено прикладні аспекти формування різних підходів до визначення сутності дефініції «рекреаційно-туристичний потенціал регіону». Розроблено схему еволюції визначення поняття «рекреаційний потенціал» в економічній науці. На основі систематизації методологічних підходів визначення сутності понять «рекреаційний потенціал», «рекреаційно-туристичний потенціал», «рекреаційно-туристичний потенціал регіону» уточнено їх економічний зміст. Запропоновано власне трактування поняття «рекреаційно-туристичний потенціал регіону». Отримані результати поглиблюють і розвивають методологічні основи наукових досліджень рекреаційної сфери.*

*Ключові слова: потенціал, рекреаційний потенціал, рекреаційно-туристичний потенціал, регіон, методологічні підходи, рекреаційна сфера, еволюція*

### **Horyn H. V. Systematization of the methodological approaches for determining the essence of the concept of «recreation and tourism potential of the region».**

*The interpretation of the term «potential» in various fields of science is investigated. The goals, objectives, features, principles and functions of formation and implementation of the recreational potential for the disclosure of the new concept of “recreational and tourism potential of the region” are justified. Practical aspects of formation of various approaches to the definition of definition of “recreation and tourism potential of the region” are presented. The various approach are used by scientists on the theoretical and methodological foundations of the study of the concept of «recreational and tourism potential of the region» is clarified. By systematizing methodological approaches define the essence of the concepts of “recreational potential”, “recreation and tourism potential”, “recreation and tourism potential of the region” are clarified their economic content. An in-depth study of the concepts of scientific knowledge “tourist and recreational potential” and “recreation and tourism potential”, which are often well-known are identified in the scientific literature. The own interpretation of the concept of “recreation and tourism potential of the region” is proposed. The choice of methodology for assessing recreation and tourism potential of the region as an integral index of total integral index of local potentials. The composition of each of the local potential is characterized by quantitative and qualitative indicators, the evaluation of which allows you to define the integral indicator of general recreation and tourism potential, the real state of its use. The results deepen and develop the methodological bases of research recreational sector is obtained.*

*Key words: potential, recreation potential, recreation and tourism potential, region, methodological approaches, sphere of recreation, evolution.*

### **Горин Г. В. Систематизация методологических подходов к определению сущности понятия «рекреационно-туристический потенциал региона».**

*Исследованы трактовки термина «потенциал» в различных сферах науки. Освещены разнообразные подходы ученых относительно теоретико-методологических основ изучения понятия «рекреационно-туристического потенциала региона». Изложены прикладные аспекты формирования подходов к определению сущности дефиниции «рекреационно-туристический потенциал региона». Разработана схема эволюции определения понятия «рекреационный потенциал» в экономической науке. На основании систематизации методологических подходов определения сущности понятий «рекреационный потенциал», «рекреационно-туристический потенциал», «рекреационно-туристический потенциал региона» уточнено их экономическое содержание. Предложено собственную трактовку понятия «рекреационно-туристический потенциал региона».*

*Полученные результаты углубляют и развивают методологические основы научных исследований рекреационной сферы.*

*Ключевые слова: потенциал, рекреационный потенциал, рекреационно-туристический потенциал, регион, методологические подходы, рекреационная сфера, эволюция.*

### **Скорик О.В. Особливості функціонування регіональних логістичних центрів і компаній України.**

*Висвітлено поняття «регіональної логістики» та «регіональної логістичної системи». Наведено класифікацію логістичних систем на основі інституціонального підходу та досліджено найосновніші їх елементи. Проведено огляд і порівняно рівні розвитку логістичної інфраструктури Волинської, Львівської та Закарпатської областей. Охарактеризовано діяльність провідних компаній на ринку окремих областей, виявлено тенденцію переваги попиту на логістичні послуги, що надаються іноземними компаніями (DHL, Fedex, Raben, UPS), над вітчизняними компаніями. Оцінено ефективність функціонування логістичних комплексів і центрів у західноукраїнському регіоні. Запропоновано вирішення проблеми неефективності та недосконалості наявної логістичної інфраструктури шляхом взаємодії та створення логістичних кластерів, центрів і компаній, що дозволить значно підвищити рівень надання ними логістичних послуг і дозволить оптимізувати не лише логістичні потоки всередині цього регіону, а також в аспекті міжнародної логістики.*

*Ключові слова: глобальна логістика, регіональна логістика, логістичні центри, логістична інфраструктура, транспортний коридор, індустриальні парки.*

### **Skoryk O. V. Features of the functioning of regional logistics centers and companies in Ukraine.**

*Regional and international logistics has become increasingly important and powerful tool as a precondition for the functioning of global logistics. Regional Logistics is a structural element of international logistics, and also some of its direction. Regional Logistics provides management and optimization of logistics flows at the level of individual players in the region. The level of development of logistics infrastructure in the region directly depends on the effective functioning of logistics companies and centers, as well as the quality of their logistics services. The most effective way to implement a successful logistics activity related to granting high-quality logistics services in the region is the interaction of structural elements of the logistics infrastructure: clusters complexes, centers and businesses. The main problem of logistic in Ukraine is the low level of integration of transport and logistics systems in international transport and logistics systems. The first step to solve this problem is to ensure the effective functioning of the regional logistics.*

*In order to determine the place of the regional logistics in the context of globalization of logistics activities is to drawn attention to the theoretical bases of classification of logistics systems, taking into consideration its implementation on various grounds. Based on the institutional approach it is selected macrologistics, mezologistics, metalogistics and micrologistics systems.*

*Article deals with the concept of “regional logistics” and “regional logistics system”. Classified the logistics systems based on the institutional approach and investigated its most basic elements. We conduct the overview and comparison of the level of Volyn, Lviv and Transcarpathia region logistics infrastructure and characterize the activities of leading companies in the individual regions, showed the tendency of benefits of demand for logistics services provided by foreign companies (DHL, Fedex, Raben, UPS) over the domestic companies. The estimation of efficiency of logistics facilities and centers in the Western region is given. Solution is proposed to the problem of inefficiency and imperfection of the existing logistics infrastructure through interaction and creation of logistics cluster centers and the companies that would greatly improve*

*the provision of logistics services and optimize not only logistical flows within the region as well as in terms of international logistics.*

*Characteristics of the logistics infrastructure of three regions of Western Ukraine enables to conclude that the most developed is the Lviv region as on its territory operates valuable logistics centers. However, it should be noted that they are not perfect and can not be called as an European model logistics complex.*

*Keywords: global logistics, regional logistics, logistics centers, logistics infrastructure, transportation corridors, industrial parks.*

### **Скорик О. В. Особенности функционирования региональных логистических центров и компаний Украины.**

*Рассмотрены понятия «региональной логистики» и «региональной логистической системы». Приведена классификация логистических систем на основании институционального подхода и исследованы главные ее элементы. Проведен обзор и сравнены уровни развития логистической инфраструктуры Волинской, Львовской и Закарпатской областей. Охарактеризована деятельность ведущих компаний на рынке отдельных областей, выявлена тенденция преимущества спроса на логистические услуги, предоставляемые иностранными компаниями (DHL, Fedex, Raben, UPS) над отечественными компаниями. Дана оценка эффективности функционирования логистических комплексов и центров в западноукраинском регионе. Предложено решение проблемы неэффективности и несовершенства имеющейся логистической инфраструктуры путем взаимодействия и создания логистических кластеров, центров и компаний, что позволит в значительной степени повысить уровень предоставления ими логистических услуг и позволит оптимизировать не только логистические потоки внутри данного региона, а также в аспекте международной логистики.*

*Ключевые слова: глобальная логистика, региональная логистика, логистические центры, логистическая инфраструктура, транспортный коридор, индустриальные парки.*